

Wojciech Hardy, Aleksandra Wiśniewska

Teatr, muzyka, cyfryzacja. Ekonomia kultury i cyfrowej rozrywki (2022/2023)

Dobre praktyki w pisaniu pracy naukowej

Poniższa lista stanowi poradnik co do tego o co zadbać pisząc (i redagując) swoją pracę dyplomową. Nie jest oczywiście wyczerpujący, ale to już naprawdę dużo. Naszym celem jest by praca była zwięzła, przejrzysta i dobrze się ją czytało. Kolejność uwag przypadkowa.

Wstęp i Zakończenie

- 1) Wstęp i Zakończenie warto napisać na końcu, gdy już wiemy dokładnie co nam wyszło i o czym jest ostatecznie nasza praca i historia.

Przegląd literatury, teoria, kontekst

- 1) Przegląd literatury powinien pomóc w osiągnięciu celu pracy, wspierać interpretację wyników, pokazywać źródło intuicji co do hipotez, pokazywać, co już wiadomo, a gdzie jest luka w literaturze. Jeśli kontekst jest bardzo specyficzny, to warto go nakreślić, ale nie ma potrzeby np. opisywania danego rynku z każdej strony, jeśli nie jest to potrzebne dla przedstawienia badania i jego wyników.
- 2) Jeśli coś stwierdzamy, powinniśmy uzasadnić, skąd to wiemy (np. cytując odpowiednie badanie albo statystykę z raportów). Nawet jeśli coś jest intuicyjne (wyjątek: oczywista oczywistość, której nikt nie chce badać 😊).

Bibliografia, przypisy, cytowania

- 1) Niezbędnym elementem pracy dyplomowej są poprawnie wprowadzone odniesienia do źródeł i bibliografia. Odniesienia stosujemy za każdym razem, gdy podajemy informację, którą pozyskaliśmy z jakiegoś źródła (z podręcznika, z książki, raportu, artykułu naukowego lub publicystycznego, informacji statystycznej itd.), niezależnie od tego, czy to źródło papierowe, czy elektroniczne. W szczególności, proszę stosować odnośniki do materiałów znalezionych w internecie – korzystanie z tych materiałów bez wskazania przypisu zostanie zidentyfikowane przez system antyplagiatowy jako plagiat!
- 2) Istnieją dwa przyjęte sposoby wprowadzania odniesień (cytowań) i bibliografii:
 - a. Przypisy krótkie, tzw. harvardzkie i powiązana z nimi bibliografia: To typowy styl artykułów naukowych. Polecamy ten format. Podstawowa zaleta: zajmują mniej

miejsca w pracy, szybciej wstawia się przypisy. Polecamy instruktarze do przypisów i bibliografii harvardzkich:

- i. <https://student.unsw.edu.au/harvard-referencing> wraz z odnośnikami:
<https://student.unsw.edu.au/citing-different-sources> - przykłady cytowań w tekście i noty bibliograficznej dla różnych źródeł (książki, artykuły, raporty itd.)
<https://student.unsw.edu.au/how-do-i-cite> - specyficzne przypadki
- ii. <https://www.mendeley.com/guides/harvard-citation-guide>

W tym wariantcie piszemy np. tak: „Blokowanie stron pirackich zwiększa liczbę subskrypcji w serwisach streamingowych (Danaher et al., 2019)” albo „Danaher et al. (2019) pokazali, że blokowanie stron pirackich zwiększa liczbę subskrypcji w serwisach streamingowych.”. Po czym w bibliografii dopiero pojawia się pełen wpis bibliograficzny (i jest jasne czego dotyczy, bo data i nazwiska zwykle wystarczą by powiązać cytowanie z danym wpisem). Czyli jest to mało inwazyjne i zajmujące mało miejsca w tekście.

- b. Przypisy dolne i powiązana z nimi bibliografia: Odsyłamy do [instrukcji](#) Wydziału Dziennikarstwa Uniwersytetu Wrocławskiego (s. 7-9). To format przypisów używany częściej w publikacjach po polsku, rzadziej w publikacjach międzynarodowych. Ale znajdziecie go w przykładowym formatowaniu pracy zalecanym przez WNE.

Kluczowa w stosowaniu przypisów jest konsekwencja. Proszę wybrać styl i się go trzymać.

Wstawianie przypisów i bibliografii można zautomatyzować. Służą do tego takie programy jak [Mendeley](#) (program darmowy), Zotero, czy OneNote (płatny). Polecamy szczególnie tym, którzy planują karierę naukową. Te programy pomagają porządkować literaturę.

Konstrukcja zdań, akapitów i narracji

- 1) Pisząc akapity (zwłaszcza we Wstępie czy Przeglądzie literatury), warto nadać im strukturę:
 - a. Stwierdzenie (przekazanie wniosku, prawdy np. z literatury). Zwykle jedno zdanie.
 - b. Uzasadnienie (skąd to wiemy, z czego to wynika, jakie badania na to wskazują, jakie statystyki). Kilka zdań (w zależności od tego, ile mamy do pokazania).
 - c. Co z tego wynika (czyli przejście do dalszej narracji i podkreślenie, po co o tym wspominamy). Zwykle jedno zdanie.

Jak się to uda, to powinniśmy być w stanie zostawić tylko pierwsze zdania akapitów i czytając je rozumieć, o czym jest tekst i jak prowadzona jest narracja.

Można też zacząć od drugiej strony -> pojedynczymi zdaniami zaplanować sobie narrację, a potem uzupełniać ją.

Przykładowy akapit (z oznaczeniami części):

“(a) Internet file-sharing and its effects on sales have been studied in various contexts, with the typical finding being that file-sharing hurts sales. (b) Negative effects of file-sharing have, for example, been found by Danaher and Smith (2014) or Herz and Kiljański (2018) on movie sales, by Barker and by Maloney (2015) or Leung (2015) on music sales, and by Ma et al. (2014) on box office revenues. The reasons for these effects seem intuitive: unauthorised channels allow consumers to acquire their content free of charge, and often in ways that are more convenient than using the official distribution channels. (c) Thus, file-sharing is clearly a valid concern for entertainment industries.”

- 2) Unikamy zbędnych słów (często przymiotniki) i pustych zdań. Np. zdanie „Zależność między niektórymi zmiennymi wynika z różnych czynników” nie wnosi żadnej nowej informacji. Np. „Nie da się ukryć, że cośtam cośtam” może się obejść bez „Nie da się ukryć, że”. Jeśli wykreślenie jakiegoś słowa/zwrotu nie zmienia sensu zdania ani nie uszczupla zawartych informacji, to kasujemy. Zwięzłe pisanie wymaga długiego ćwiczenia. Sporo tego procesu może się odbyć na etapie redagowania napisanego tekstu. Najpierw piszemy byle napisać -> potem weryfikujemy pod kątem tego żeby było zwięzłe.
- 3) Unikamy określeń nacechowanych emocjami i odczuciami. Np. „spadek był dramatyczny”, albo „przytłaczający wzrost”. Staramy się być obiektywni w opisach. Jeśli coś jest „duże”, to względem czegoś innego, nie „ogólnie”.
- 4) Zdania nie powinny być dłuższe niż 2-3 linijki. W dłuższych zdaniach próbujemy postawić kropkę ‘pośrodku’ (tj. rozbić to na krótsze zdania), nawet jeśli łącznie powstałe w ten sposób dwa zdania będą dłuższe niż zdanie pierwotne. O wiele lepiej się to czyta.

Opis metod

- 1) Czasem korci by opisać ze szczegółami, jak osiągnęliśmy wynik albo jak trudne było zebranie danych – zwłaszcza, jeśli trzeba było skorzystać ze sprytnych funkcji czy pakietów 😊. Proszę jednak pamiętać, że dla osoby czytającej istotne są rezultaty. To, jak do nich doszło, jest istotne jeśli wpłynęło na analizowane dane. Ważne jest by na podstawie opisu dało się odtworzyć np. skąd i jakie dane zostały zebrane (tak żeby dało się to odtworzyć), ale nie to np. ile czasu to zajęło i jakim programem to zrobiono.

Czyli: ważne jest źródło, daty, operacje na danych (tak żeby dało się to odtworzyć), ale niekoniecznie to czy dokonaliśmy operacji w R czy Pythonie oraz czy zbieranie danych zajęło godzinę czy pięć tygodni.

- 2) Jeśli odrzucają Państwo outliery (obserwacje odstające), to prócz uzasadnienia tego, dlaczego to Państwo robią, proszę spróbować określić, czy wpływa to na wyniki i w jaki sposób (najprościej spróbować zrobić tę samą analizę, np. regresję, także bez odrzucania

obserwacji i przytoczyć – choćby w przypisie – czy wnioski są podobne). Po prostu przydałaby się jakaś intuicja dlaczego w ogóle trzeba odrzucić dane obserwacje.

Opis danych / tabele / wykresy

- 1) Proszę unikać wstawiania nazw zmiennych z baz danych do artykułu. Proszę się postawić w roli osoby czytającej. Praca jest znacznie bardziej przejrzysta gdy zmienne są opisane słowami. Dotyczy to także tabel z wynikami regresji itp. (tabele powinny być sformatowane wewnątrz pracy, nie powinny to być screenshoty wydruku z programu). Zwłaszcza, proszę unikać sytuacji, w której osoba czytająca musi cofać się do innego rozdziału, by przypomnieć sobie, czym była jakaś zmienna 😊 Tabelki powinny się same tłumaczyć.

Wnioski z badania

- 1) Tam, gdzie interpretujemy wyniki (np. na końcu w podsumowaniu), mamy więcej luzu i możemy pisać, co się nam „wydaje” (np. nasze intuicje co do relacji wynikania, relacji przyczynowo-skutkowej), czyli naszą interpretację tego co nam wyszło. Podkreślamy jednak to co jest wynikiem naszych przypuszczeń a nie wynika bezpośrednio z wyników. Np. jeśli wyniki badania wskazują na związek zmiennych X i Y, to ten związek jest wynikiem (nie przypuszczeniem), ale nasze przypuszczenia co do tego *dlaczego* ten związek zachodzi, są już często przypuszczeniami (które niekoniecznie wynikają bezpośrednio z danych).
- 2) Jeśli przy interpretacji wyników znajdziemy coś, co podeprze naszą intuicję choć trochę (np. inne badanie ma podobny wynik, albo identyfikuje mechanizm który może tłumaczyć nasze wyniki), to też warto zacytować. Np. *„In summary, my results suggest that (...). These findings are in line with the observation made by Danaher et al. (2010) that a one-time incentive to switch to file-sharing might cause some TV viewers to make a permanent shift to unauthorised sources.”*
- 3) Proszę uważać na twierdzenia o przyczynowości (w większości przypadków będą Państwo w stanie raczej zbadać związek między dwiema zmiennymi, a nie wpływ jednej na drugą). To powinno mieć odzwierciedlenie w stawianych hipotezach.

Suplement

Wytyczne nie mówią wiele o suplementach. Z naszego doświadczenia z recenzjami, jest to dobre miejsce na uwzględnienie elementów pokazujących wiedzę i zastosowanie narzędzi z toku studiów, które niekoniecznie stają się częścią samego artykułu. Np. artykuły zwykle nie zawierają szeregu testów na formę funkcyjną, itp., ale osoba recenzująca może chcieć je zobaczyć i ich interpretację. Suplement będzie dobrym na nie miejsce. Co do zasady, suplement nie musi przestrzegać tych samych zasad formatowania co artykuł.

Na koniec

Na koniec należy przejrzeć formalne wytyczne co do pracy, oraz kartę recenzji i sprawdzić czy pokrywamy wszystkie elementy tam wymienione.